

<https://doi.org/10.3176/hum.soc.sci.1974.1.05>

K. LAAS

SÜNDIMUSE LANGUSEST TALLINNAS KÄESOLEVA SAJANDI ESIMESE KOLMANDIKU LÖPUL

Linnarahvastiku dünaamikat kodanlikus Eestis on mitmekülgsetelt valgustanud ajaloolased.¹ On uuritud ka sündimust Eesti linnades.² Siiski vajaks sündimuse suur langus Tallinnas, mis jõudis madalseisu 1934. aastal, meie arvates täiendavat käsitlemist, sest tegemist on küllaltki haruldase nähtusega — kasvõi ainult perekonnaplaneerimise seisukohast lähtudes. Tema üksikasjaline analüüs annaks täiendavat materjali ka kapitalistliku majanduskriisi sotsiaal-majanduslike tagajärgede kohta, milledest «Eesti NSV ajaloo» autoridki on üsna põgusalt üle libisenud, märkides vaid, et «rahvastiku loomulik juurdekasv maal oli suurem kui linnades»³.

Mõnevõrra pikemalt peatutakse sündimuse vähenemisel ja selle põhjustel «Tallinna ajaloo», kus märgitakse, et «lööstuskriisid, eksploateerimise tugevnemine ja töötava naise raske seisund tolleaegses ühiskonnas olidki tähtsamad kodanliku Eesti päevil Tallinna elanikkonna sündimust vähendavad faktorid»⁴.

Käesoleva kirjutise ülesandeks on mitmekülgsemalt analüüsida sündimuse muutumist, selgitada tema demograafilist mehhanismi ning näidata madala sündimuse demograafilisi tagajärgi Tallinnas vaadeldaval ajalõigul.

*

Sündimuse käsitlemisel on enamasti kasutatud sündimuse üldkoefitsienti, mille dünaamika Tallinnas ajavahemikul 1922—1937 on esitatud tabelis 1.

Tabelist selgub, et sündimus langes peaaegu pidevalt kuni 1934. aastani, mil saavutas madalseisu (56,8% 1922. a. tasemest). Võib muidugi kahelda 1922. aasta andmete aluseks võtmise otstarbekuses, kuna see aasta langeb sõjajärgsesse kompensatsiooniperioodi, mil sündimus võis olla keskmisest kõrgem. Kuid sündimus oli 1934. aastal tunduvalt madalam ka kui näiteks 1924. aastal (64,8%). Sündimus ei langenud neil aastail mitte ainult Tallinnas, vaid teisteski Eesti linnades. 1934. aastal oli neis 1000 elaniku kohta keskmiselt 10,3 sündi, seega siis ligi üks sünd enam kui Tallinnas. Muide, kõige madalamale langes sündimus 1934. aastal Kuressaares (8,3) ja Paldiskis (8,5).⁵

¹ R. Pullat, Eesti linnarahvastiku looduslik ja mehhaaniline liikumine ning vanuseline struktuur aastail 1917—1940. «Eesti NSV Teaduste Akadeemia Toimetised — Ühiskonnateadused» 1969, nr. 1, lk. 25—40; R. Pullat, Eesti linnarahvastiku dünaamika aastail 1917—1940. «Eesti NSV Teaduste Akadeemia Toimetised — Ühiskonnateadused» 1968, nr. 4, lk. 360—372; R. Pullat, Mõningaid andmeid Tallinna demograafiast aastatel 1917—1940. Rmt.: Ajaloo järskudel radadel. Tallinn, 1966; jt.

² R. Pullat, Linna mõjust sündimusele kodanlikus Eestis. «Eesti NSV Teaduste Akadeemia Toimetised — Ühiskonnateadused» 1970, nr. 1, lk. 95—98.

³ Eesti NSV ajalugu kolmes köites. III kd. 1917. aasta märtsist kuni 50-ndate aastate alguseni. Tallinn, 1971, lk. 373.

⁴ Tallinna ajalugu. Koost. R. Pullat. Tallinn, 1969, lk. 159.

⁵ «Eesti Statistika» 1935, nr. 11, lk. 54.

Tabel 1

Sündimuse üldkoefitsiendi dünaamika Tallinnas aastail
1922—1937*

Aastad	Sündinute arv 1000 elaniku kohta	Võrreldes 1922. aastal sündinute arvuga 1000 elaniku kohta, %
1922	16,2	100,0
1923	15,7	96,9
1924	14,2	87,7
1925	12,1	74,7
1926	11,5	71,0
1927	10,6	65,4
1928	11,0	67,9
1929	11,0	67,9
1930	11,1	68,5
1931	10,7	66,0
1932	10,4	64,2
1933	9,3	57,4
1934	9,2	56,8
1935	9,7	59,9
1936	11,4	70,4
1937	11,6	71,6

* Tabel on koostatud «Tallinna Linna Statistilise Aasta-
raamatu 1940» (Tallinn, 1941) lk. 37 andmetel.

Sündimuse üldkoefitsiendil kui statistilisel keskmisel aga on olulisi puudusi. Peale sünnitamise intensiivsuse muutumise sõltub ta ka muutustest rahvastiku struktuuris. Seepärast ei tarvitse ta alati kajastada sündimuse langust tõepäraselt. See selgub kõige ilmekamalt, kui analüüsida sündimuse üldkoefitsiendi valemit: $S\bar{u} = \frac{N}{P} \cdot 1000$ ehk $S\bar{u} =$

$$= \frac{N}{F} \cdot 1000 \cdot \frac{F}{P}$$

kus $S\bar{u}$ — sündimuse üldkoefitsient

N — sündide arv aastas

P — aasta keskmine elanike arv

F — sünnitusealiste (15—49-aastased) naiste arv

Ilmneb, et see koefitsient on ehelt poolt sellest, kui palju sündi tuleb sünnitusealiste naiste kohta, ning teiselt poolt sellest, millise osa moodustavad need naised elanikkonnas.

Sündimuse detailsemal analüüsimisel tuleb seepärast selgitada kummagi komponendi osa sündimuse üldkoefitsiendi kujunemisel. Kuna aga sünnitamise intensiivsus on vanuse järgi muutuv, on sündimuse üldkoefitsient ka sünnitusealiste naiste vanusstruktuurist. Teame, et kõige rohkem sünnitatakse 20—29-aastaselt. Seega võib sündimuse üldkoefitsient muutuda ka selle vanusegrupi suhtelise osatähtsuse muutumise tõttu. Sündimus on sellestki, milline osa naistest on abielus. See aga on omakorda meeste ja naiste arvulisest suhtest. Järelikult mõjutavad sündimuse üldkoefitsiendi mitmed demograafilised tegurid, millel lähemalt peatume allpool.

Sünnitusealiste, s. o. 15—49-aastaste naiste vanusstruktuuri muutumisest Tallinnas ajavahemikul 1922—1934 annab ülevaate tabel 2.

Tabelist 2 näeme, et vaadeldaval ajavahemikul suurenesid sünnitusealiste naiste arv ja osatähtsus Tallinna rahvastikus. Isegi kõige intensiivsemalt sünnitava, s. o. 20—29-aastaste vanusegrupi osatähtsus ei vähenenud oluliselt. Järelikult ei olnud sündimuse üldkoefitsiendi vähenemine Tallinnas tingitud nihest sünnitusealiste naiste vanusstruktuuris. Jääb üle vaid arvata, et selle põhjuseks pidi olema sünnitamise intensiivsuse langus, tahtlik perekonnaplaneerimine. Viimast võimaldavad lähemalt vaadelda mitmesugused sündi-

Tabel 2

Sünnitusealiste naiste arv ja
osatähtsus Tallinna rahvastikus 1922. ja 1934. aastal

Naiste vanusegrupid	Naiste arv		Osatähtsus rahvastikus, %		1934. aasta andmed võrrelduna 1922. aasta andmetega, %
	1922. a.	1934. a.	1922. a.	1934. a.	
15—49-aastased	41 399	47 987	33,8	34,8	116
20—49-aastased	35 950	43 525	29,3	31,6	121
20—29-aastased	13 791	15 361	11,2	11,1	111

Tabel 3

Sündimus ema vanuse järgi Tallinnas, ‰⁰⁰*

Ema vanus	1922/23. a.	1933/34. a.	1933/34. a. andmed võrrelduna 1922/23. a. andmetega
15—19	9,5	10,3	108
20—24	63,1	43,1	63
25—29	88,7	49,9	56
30—34	69,0	34,3	50
35—39	44,9	22,3	50
40—44	17,8	5,1	29
45—49	1,3	0,3	25
15—49	47,4	25,9	54,6

* Tabel on koostatud H. Reimani kirjutises «Sündivus, surevus, abielluvus ja rahvastiku arv 1934. a.» («Eesti Statistika» 1935, nr. 11, lk. 555) avaldatud andmete alusel.

Tabel 4

Sündimus ema vanuse järgi Tallinnas ja teistes linnades aastail 1930—1934 *

Ema vanus	Tallinnas	Linnades kokku	Sündimus Tallinnas linnade keskmisega võrreldes, %
Alla 18	3,6	4,2	85,7
18	14,4	14,1	102,1
19	18,0	21,2	84,9
20—24	47,4	56,1	84,5
25—29	53,7	66,9	80,3
30—34	38,7	48,8	79,3
35—39	20,9	28,6	73,1
40—44	7,4	10,8	68,5
45—49	0,4	1,1	36,4

* «Eesti Statistika» 1937, nr. 11, lk. 575.

muse erikoeffitsiendid. Tabelis 3 on esitatud andmed sünnitamise intensiivsuse kohta 1922/23. ja 1933/34. aastal viie aasta pikkuste vanusegruppide kaupa.

Tabelist 3 selgub, et see sündimuse erikoeffitsient on kogu grupi ulatuses langenud 54,6 protsendile. Alla 20-aastaste hulgas on sündimuse intensiivsus isegi tõusnud, siit edasi aga esineb langus — ja mida kõrgem vanus, seda suurem see oli. Sündide arvu

reguleerimine sõltus ilmselt vanusest. Kui esimene laps saadi juhuslikult, siis teisest ja kolmandast hoiduti juba tahtlikult.

Pakub huvi ka sündimuse intensiivsuse sõltuvus ema vanusest Tallinnas ja linnades üldse. Andmed on esitatud 1930.—1934. aasta kohta ning seega peegeldavad nad kogu kriisiperioodi.

Tallinnas on sünnitamise intensiivsus linnarahvastiku keskmisega võrreldes kõigis vanusegruppides madalam. Erandiks on vaid 18-aastaste grupp. Sündimuse erikoefitsiendid tabelis 3 ja 4 on arvatud kõigi sünnitusealiste naiste kohta perekonnaseisule vaatamata. Milline aga oli naiste perekonnaseis Tallinnas? Rahvaloenduse andmeil oli 1922. aastal Tallinnas täiskasvanud, s. o. 15-aastastest ja vanematest meestest abielus 55,6. naistest 44,6 protsenti. 1934. aastal oli abielumehi 54,1 ja abielunaisi 41,2 protsenti. Perekonnainimeste vähenemine tingis ka sündimuse languse, kuna abielus naistel on sündimus tunduvalt kõrgem kui vallalistel. Seejuures aga olid, nagu selgub 1927.—1931. aasta keskmistest andmetest,⁶ sündimuse erikoefitsiendid Tallinna abielunaistel vabariigi linnade keskmisega võrreldes 13—22 protsenti madalamad.⁷ 31,5 protsenti abielunaistest oli Tallinnas 1939. aastal lasteta. Ilmselt sõlmiti kriisiaastatel ka abielusid vähem, nende püsivuski vähenes.

Sündimuse erikoefitsient, nagu nägime tabelist 3, langes Tallinnas 47,4%—lt 1922.—1923. aastal 25,9%—le 1933.—1934. aastal. Mil määral oli see langus tingitud 15—49-aastaste naiste vanusstruktuurist ja mil määral sünnitamise intensiivsuse muutumisest viie aasta pikkustes vanusegruppides?

Eeldame, et naised sünnitasid ainult 15—49 aasta vanuses. Seega $N = n_{\bar{x}}$ ja $F = f_{\bar{x}}$. Sündimuse erikoefitsient kogu sünnitusealise grupi kohta on avaldatav valemiga

$$se_{\bar{x}} = \frac{N}{F} = \frac{\sum_{i=1}^7 se_i \cdot f_i}{f_{\bar{x}}}$$

kus se_i — sündimus naistel vanusegrupis i

f_i — naiste arv vanusegrupis i

n_i — sündide arv naistel vanusegrupis i

\bar{x} — kogu sünnitusealine vanus

$se_{\bar{x}}$ — sündimus naistel vanuses 15—49 aastat, kusjuures viie aasta pikkusi sünnitusealiste naiste vanusegruppe on kokku seitse ($i = 1, \dots, 7$).

Võrdluseks kasutame 1922/23. ja 1933/34. aasta andmeid. Tähistame esimesed indeksiga 0, teised indeksiga 1. $se_{\bar{x}}^0$ näiteks on sündimuse erikoefitsient 1922/23. aastal.

Tabelis 5 on esitatud standardiseeritud sünnitusealiste naiste vanusstruktuur aastail 1922 ja 1934, tabelis 6 aga teoreetiline sündide arv 1934. aastal naiste standardiseeritud vanusstruktuuri ja sündimuse erikoefitsiendi järgi.

Kui sünnitusealiste naiste vanusstruktuur oleks 1934. aastal olnud selline, nagu ta oli 1922. aastal, oleks sündimuse erikoefitsient 1934. aastal olnud suurem:

$$se_{\bar{x}}^1 (1922. \text{ a. strukt.}) = \frac{1261}{47\,989} = 26,3\%.$$

Kui sündimuse vanuselised erikoefitsiendid oleksid 1934. aastal olnud 1922. aasta tasemel, oleks sündimuse erikoefitsient

$$se_{\bar{x}}^1 (1922. \text{ a. koef.}) = \frac{2233}{47\,989} = 46,5\%.$$

Seega oli sündimuse erikoefitsiendi langus tingitud sellest, et 1934. aastal sünnitasid naised vähem kõigis vanusegruppides.

⁶ Varasemate aastate kohta puuduvad andmed.

⁷ «Eesti Statistika» 1936, nr. 10, lk. 454 andmetel.

Tabel 5

Sündimuse vanuselised erikoeitsiendid ja sünditusealiste naiste vanusstruktuur Tallinnas aastail 1922 ja 1934

Vanusegrupid (t)	se_t^0	f_t^0 abs	f_t^0 koef	se_t^1	f_t^1 abs	f_t^1 koef	$n_t^0 = se_t^0 \cdot f_t^0$	$n_t^1 = se_t^1 \cdot f_t^1$
1. (15—19)	9,5	5 449	0,132	10,3	4 462	0,093	52	46
2. (20—24)	63,1	6 889	0,166	43,1	7 231	0,151	435	312
3. (25—29)	88,7	6 902	0,167	49,9	8 130	0,169	612	406
4. (30—34)	69,0	6 738	0,163	34,3	8 134	0,170	465	279
5. (35—39)	44,9	5 929	0,143	22,3	7 338	0,153	266	164
6. (40—44)	17,8	5 034	0,122	5,1	6 628	0,138	90	34
7. (45—49)	1,3	4 464	0,107	0,3	6 066	0,126	6	2
\bar{x} (15—49)		41 405	1,000		47 989	1,000	1926	1243

Tabel 6

Teoreetiline sündide arv Tallinnas 1934. aastal naiste standardiseeritud vanusstruktuuri ja sündimuse erikoeffitsiendi järgi

Vanusegrupid (i)	f_i^0 1934. a. struktuuriga ($f_x^0 \cdot f_i$ koef)	f_i^1 1922. a. struktuuriga ($f_x^1 \cdot f_i^0$ koef)	$se_i^1 \cdot (f_x^0 \cdot f_i^1)$ koef)	$se_i^0 \cdot f_i^1$
1. (15—19)	3 851	6 335	65	60
2. (20—24)	6 252	7 966	343	503
3. (25—29)	6 997	8 014	400	711
4. (30—34)	7 039	7 822	268	540
5. (35—39)	6 335	6 862	153	308
6. (40—44)	5 714	5 855	30	104
7. (45—49)	5 217	5 135	2	7
\bar{x} (15—49)	41 405	47 989	1261	2233

Edasi vajaks selgitamist, kuidas oles sündimus laste arvust perekonnas ja kas esimene laps sündis kohe pärast abiellumist või lükkus tema sünd edasi. Samuti tuleks selgust saada küsimuses, kuidas mõjutasid esimese lapse sündi kriisiaastad. Ulevaate sündinute jagunemisest järjekorra alusel 1934. aastal annab tabel 7.

Tabelist näeme, et kolm viiendikku lastest sündis 1. lapsena. 3. ja enama lapsena sündis 100 lapsest vaid 17. Samuti näeme, et asuti piirama 2., eriti aga 3. ja järgnevate laste sündi. Selgus, et sündimuse langus oli seda suurem, mida vanem oli ema.

Et vastust saada küsimusele, millal sündis perekonnas esimene laps, kõrvutame emade vanust abiellumisel ja sün- nitamisel. Naised abiellusid Tallinnas

1933. aastal keskmiselt 28-aastastena, emade keskmine vanus sünnitamisel aga oli 1934. aastal 29. aastat. Võrreldes 1922. aastaga olid naised hiljem abiellunud, ema keskmine vanus sünnitamisel aga oli veidi langenud. Seega oli naiste vanus Tallinnas abiellumisel kõrge, esimene laps aga sündis juba 1.—2. abieluaastal. Järelikult oli sündimuse langus tingitud peamiselt abiellumiste vähenemisest, hilisemast abiellumisest ja sellest, et piirduti vaid 1—2 lapsega, kusjuures esimene laps sündis juba 1.—2. abieluaastal. Nii reageerisid perekonnad majanduskriisiga kaasnenud raskustele: tööpuuduse laienemisele, palkade langusele, korteriüüri tõusule ja paljudele muudele ebameeldivustele. Aastail 1929—1934 oli Tallinna elanikkonna loomulik kadu üle 2000 inimese.

Kapitalistlikus ühiskonnas seostatakse sündimuse muutumist mitmete teguritega (perekonna sissetulekud, korteriolud, naiste tööhõive ja haridustase). Räägitakse ka moraalsest ja psühholoogilisest teguritest. Laste arv perekonnas on teatud määral isegi mõeldav. Sündimuse langust põhjustab sissetulekute järsk vähenemine, naiste tööhõive suurenemine ning haridustaseme tõus.

Sündimuse langus Tallinnas aga oli tingitud eelkõige majanduskriisist. Kuid see ei olnud ainuke põhjus. Teatud määral on selle langus siin seostatav ka naiste haridus-

Tabel 7

Sündinute jagunemine Tallinnas sündimise järjekorra alusel 1934. a.*

Sündimise järjekord	Sündinute	
	arv	%
1. lapsena	738	59,4
2. lapsena	293	23,5
3. lapsena	111	8,9
4. lapsena	52	4,2
5. ja enama lapsena	49	4,0
K o k k u	1243	100,0

* Tabel on koostatud H. Reimani kirjutises «Sündivus, surevus, abielluvus ja rahvastiku arv 1934. a.» («Eesti Statistika» 1935, nr. 11, lk. 558) avaldatud andmete alusel.

taseme tõusuga.⁸ Mida kõrgem on naiste haridustase, seda teadlikumalt planeerivad nad perekonda oludele vastavalt.

R. Pullat on avastanud seose ka sündimuse ja linna suuruse vahel.⁹ Kõhjuks aga lähtub ta üldkoeffitsiendist, mis mitte alati ei anna õiget pilti. Sündimuse languse mehhanismi on püütud seletada juba kolmekümnendatel aastatel. Ajakirjas «Eesti Statistika» 1935 märgib H. Reiman: «Sündivuse järjekorra andmetest selgub, et 1934. a. sündivuse langus on teostunud peamiselt esimeste laste arvel, mistõttu on suhteliselt vähene laste arv esimeses ja teises abieluaastas... Näib siiski tõenäolisena suurem laste arvu piiramine noorpaaride juures 1933. a. majanduslike ja poliitiliste olude sunnil.»¹⁰

Eespool esitatud andmed neid väiteid ei kinnita.

Üheks sündimuse languse põhjuseks on arvatud rinnalaste kõrget suremust. Detailsem analüüs aga kinnitab vastupidist. 1922. aastal suri 1000 sündinut rinnalapsena 141, 1934. aastal aga ainult 63,9. Ilmselt võimaldas rinnalaste suremus vähenemine reaalselt planeerida laste arvu, sest tõenäosus nende suremiseks lapseas vähenes.

Sündimuse langus tingis ka teiste rahvastiku taastootmisprotsessi parameetrite järsu muutumise. Üheks sündimuse langusega kaasnevaks nähtuseks on suremuse langus. Teatavasti on rinnalaste suremus suhteliselt kõrge. Laste arvu vähenemisega langeb seepärast ka suremus üldse. 1934. aasta suremuse üldkoeffitsient (12,1) oli üks madalamaid Tallinnas viimase kümne aasta kestel.

Üheks komplekssemaks näitajaks rahvastiku taastootmise iseloomustamisel peetakse summaarse sigivuse näitajat ning rahvastiku taastootmise bruto- ja netokoeffitsiente (vt. tab. 8).

Tabel 8

Summaarse sigivuse ning taastootmise
bruto- ja netokoeffitsiendid 1933.—1934. aasta andmetel

Vanuse- grupid	Sündimuse erikoe- fitsient (se_i)	Sündimus 5 aasta jooksul ($5 \cdot se_i$)	Brutokoe- fitsient*	Keskmine üleelamis- tõenäosus**	Netokoe- fitsient
15—19	10,3	51,5	25,0	0,85	21,25
20—24	43,1	215,5	104,2	0,83	86,49
25—29	49,9	249,5	120,8	0,82	99,06
30—34	34,3	171,5	83,0	0,80	66,40
35—39	22,3	111,5	54,0	0,78	42,12
40—44	5,1	25,5	12,6	0,76	9,58
45—49	0,3	1,5	0,7	0,74	0,52
		824,5	400,3		325,4

* Tütarlaste koeffitsient sündinutest 0,485.

** H. Reiman, Surevus. «Eesti Statistika» 1936, nr. 12, lk. 623—624.

Tabelist 8 selgub, et 1933.—1934. aastal sündis Tallinnas 100 naist kogu oma fertiilse ea kestel 82 last. 40 neist olid tütarlapsed, kellest oleksid elanud ema vanuseni sündinamisel vaid 32. On aga teada, et rahvastiku lihtsa taastootmise tagab netokoeffitsient, mis võrdub 1-ga. Tallinnas aga oli see vaid 0,325. Rahvastiku taastootmise 1933.—1934. aasta režiimi säilimisel oleks järgmine põlvkond moodustanud vaid 32,5 protsenti esialgsest tasemest.

Eeltoodust selguvad perekonnaplaneerimise katastroofilised tagajärjed majandusliku ebakindluse tingimustes. Seepärast ei tule imestada, kui selleaegsed statistikud 1935.

⁸ Tallinna ajalugu, lk. 159.

⁹ R. Pullat, Linna mõjust sündimusele kodanlikus Eestis. «Eesti NSV Teaduste Akadeemia Toimetised — Uhiskonnateadused» 1970, nr. 1, lk. 95—98.

¹⁰ «Eesti Statistika» 1935, nr. 11, lk. 544.

aastal kirjutasi, et «linnades on suremuse ülekaal «normaalseks» nähtuseks väheste eranditega».¹¹

1934. aasta kriisiolukorda Tallinnas aitas sügavamalt iseloomustada ka sündimuse ja elanikkonna taastootmise näitajate võrdlus, tänapäevastega. 1970. aastal oli kõigest 16-aastastest ja vanematest Tallinna naistest abielus 53,1 protsenti. Samal aastal sündis neil 5923 last, kusjuures loomulik iive oli 2621. Sündimuse üldkoefitsient oli 16,1.¹² Praegune taastootmisrežiim tagab seega Tallinna rahvaarvu suurenemise.

Sündimuse langusest Tallinnas kolmekümnendatel aastatel nähtub ilmekalt, kuidas perekonnaplaneerimine sõltub kapitalismi tingimustes majanduslikest oludest. Sellega tuleks seletada ka muutusi, mis toimuvad kapitalistlike riikide rahvastikus tänapäeval.

¹¹ «Eesti Statistika» 1935, nr. 11, lk. 541.

¹² «Вестник статистики», 1971, № 11, lk. 90.

Eesti NSV Teaduste Akadeemia
Majanduse Instituut

Toimetusse saabunud
21. III 1973

К. ЛААС

О СНИЖЕНИИ РОЖДАЕМОСТИ В ТАЛЛИНЕ В КОНЦЕ ПЕРВОЙ ТРЕТИ ТЕКУЩЕГО СТОЛЕТИЯ

Резюме

Вопросы, связанные с резким снижением рождаемости в Таллине в начале 30-х годов, еще мало изучены. В статье снижение рождаемости рассматривается по разным параметрам. В 1934 г. общий коэффициент рождаемости в Таллине составлял лишь 9,2‰, а плодовитость — 25,9‰. На основе анализа можно прийти к выводу, что снижение рождаемости в Таллине связано с сознательным ограничением деторождения (планирование семьи). Особенно сократилось рождение второго и третьего ребенка. 31,5% состоявших в браке женщин вообще не имели детей.

На основе данных Таллина можно сказать, что одним из социальных последствий экономического кризиса явилось сужение воспроизводства населения путем сознательного планирования семьи. Этому способствовал также довольно высокий образовательный уровень женщин.

Институт экономики
Академии наук Эстонской ССР

Поступила в редакцию
21/III 1973

К. ЛААС

THE DECLINE IN THE BIRTH RATE IN TALLINN IN THE EARLY 1930s

Summary

The abrupt decline in the birth rate in Tallinn at the beginning of the 1930s has not been studied thoroughly enough. Its internal mechanism has been insufficiently analyzed.

The paper deals with the decrease in the birth rate according to several parameters. In 1934 the crude birth rate in Tallinn was but 9.2 per 1000 of population and the fertility coefficient 25.9. The results of the analysis enabled us to conclude that the fall of births in Tallinn was entirely caused by a deliberate limitation of offspring (family planning). The decrease was especially noticeable in the number of the second and third borns. 31.5 per cent of all married women had no children.

Considering the data on Tallinn, we can say that the decrease in the reproduction of the population as a result of a conscious family planning was one of the social consequences of the economic crisis. The rather high educational level of women conducted to family planning.

Academy of Sciences of the Estonian SSR,
Institute of Economics

Received
March 21, 1973